RENGİN SOSYOLOJİK BOYUTU İLE BİREY VE TOPLUMLARARASI AYIRT EDİCİ VE BELİRLEYİCİ ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE DEĞERLENDİRİLME DENEMESİ

Öğr.Gör. Dilek TÜM
Yrd.Doç. Şebnem EREMSOY

"İnsanlar, uzaydaki yerlerinin doğasını anlamadan dünyanın üzerinde yüz binlerce yıl yaşadıktan sonra, bunu ilk açınlayan Newton oldu" İnsanlık tarihinde eşsiz bir açınlamaydı bu. Şair Alexander Pope'un ünlü dizeleriyle;

Doğa ve Doğa'nın yasaları
Gecenin karanlığında saklıydı
Tanrı dedi Newton olsun! Ve
Her şey aydınlandı.

Dünyanın uzaydaki hareketlerini ve gezegen sisteminin işleyişini büyük bir doğrulukla anlatan ilk insan olan Newton, beyaz ışığı prizmadan geçirerek ışığın içindeki renkleri ortaya çıkararak rengin bilimsel açıklamasını da yapan ilk insan olmuştur. [234]

1700 lü yılların sonlarına rastlayan bu büyük açınlamadan önce, var olma bilincinin başlangıcından itibaren renk kavramının bir takım varsayımlar üzerine inşa edildiği görülür. Örneğin; Pythagoras rengin dokunma duygusu gibi gözden yayılan ışınlarla görüldüğünü iddia etmiştir. [235] Daha da öncesinde animizm dönemlerinde yaşamın kaynağı olduğuna inanılan güneş çoğunlukla Tanrı olarak kabul edilmiş, ondan gelen renklere de ilahi bir anlam verilmeye çalışılmıştır.[236] Orta Asya Türklerinin inanç biçimi olan Şamanizm de ise, gökyüzünde oturan ve insanlara armağan olarak güneşi yaratan Tanrı Ülgen'in rengi mavidir. Böylece Tanrı'nın sonsuzluğunu gökyüzünün sonsuzluğu ile bütünleştirmişlerdir. Bu inanç biçimine göre güneşin ulaşamadığı karanlık alanlar yani siyah kötü ruhların, hastalık ve ölümün rengidir. İnsanlar güneşten uzaklaştıkça karanlığa doğru giderler. [237]

Doğanın ve doğa olaylarının tanınmasında önemli mesajlar veren, tehlikeyi ve cazibeyi bildiren rengin çok yoğun bir anlatım dili vardır. Doğanın işleyişi gereği hep süre giden bu yapı, insanların bulduğu değil, içine doğduğu bir durumdur ve rengin **bildirişim** özelliği ile ilgilidir. Kendisine eşlik eden biçimle birlikte farklı anlamlar yüklenen renk, bulunduğu yere göre de farklı anlamlar kazanır. [238] Sarı yapraklar sonbaharı ve hüznü çağrıştırırken, sarı renkli bir portakal suyu sağlığı ve ferahlığı, sarı bir yüz ise hastalığı ve korkuyu ifade eder. Aynı şekilde kırmızı bir ufuk akşam saatini ve

---

[234] Magee,B. Felsefenin Öyküsü,
[235] Sirel,Ş. Renk Bilgisi ders notu
[236] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[237] Ögel, B. Türk Mitolojisi, II. Cilt.
[238] Alpan,Z., Tekstilde Renk

romantizmi anlatırken, kırmızı bir ateş tehlikeyi, genç bir kızın dudağında estetiği, yaşlı bir adamın burnunda ise sarhoşluğu anlatır. Tüm dünya insanlarının ortak dili olan bu bildirişim özelliğinin yanı sıra rengin ikinci ve önemli diğer görevi de yaşam kalitesini arttırmaktır. İnsanoğlunun, var olma bilincine erdiğinden bugüne yüzlerce yıl bilimsel veriler olmasa da iç içe yaşadığına bakılırsa bu gün artık renkle ilgili tüm problemlerin çözülmüş ve özelliklerinin insanlığın kendi lehine çevrilmiş olması gerektiği düşünülebilir. Bunu anlayabilmek için önce renk ve insanın kesiştiği hemen her alanı tanıyabilmek ve yararlanma konusundaki yeterliliği ortaya koymak gerekir.

Hiç bir temel bilginin olmadığı avcılık – toplayıcılık döneminde insan ve doğa arasındaki iletişimin tek yolu, insanların korktukları her şeyi etkileri altına alarak gelecek tehlikeleri bertaraf ettiğine inandıkları büyüdür. Gene Animizm ve sonrasında Şamanizm'de görüldüğü gibi din adamlarının en önemli görevi de büyücülüktür. Tanrı ile insanlar arasındaki bağlantı olan büyücü, "Benzerin kendi benzerini doğuracağı" ilkesine göre yapılan iletişimde, istedikleri etkiyi taklitle yaratır.[239] Görüşeceği ruhların iyi ya da kötü olmasına göre taklit model ve renk seçimine giden büyücünün görevi halkın beklentilerini, (kötü giden iklimin düzelmesini, hasadın bereketli olmasını) Tanrı'ya iletmek, Tanrı'nın istek ve beklentilerini de insanlarla paylaşmaktır. [240] Fakat bu büyücülük kurumu sonraları sadece kara büyü de denilen, insanların başka insanlar üstündeki kötü tasarruflarına hizmet eder duruma gelmiştir. Tanrı'dan beklenen iyilikler ise bireysel dua ile çözümlenmeye başlanmış, bu gelişim de zamanla kurumsallaşan din yapısını ortaya koymuştur.[241] Böylelikle gelişen toplumsal yapılar içinde oluşturulan üst yapı kurumları ile birlikte de bireysel ayrışmalar gündeme gelmiş, en kolay görünür olan giysiler ve renkler bu görevi üstlenmişleridir. Renkler, öncelikle din adamlarını farklılaştırırken zamanla halklar arasındaki dini farklılıkları de ortaya koymaya başlamışlardır. Bu gelişme, kölecilik döneminden itibaren var olan sınıfsal ayırımın giysilere yansıyan yapılanmasının diğer bir yüzüdür. İslamiyet'in ilk yıllarında Hz. Peygamberin sancağı beyaz renkli bez iken, Abbasi Halifeleri Kerbela Şehitleri için hüzün ve yas göstergesi olmak üzere siyah bir bayrak çekerek, siyah elbise giymişlerdir. Müslümanlar için giysi rengi olarak da, Abbasi Halifesi "sarı", Fatimi Halifesi "siyah" rengi emretmiştir. Kimi zaman Hıristiyanların kırmızı giymesi yasaklanmış, kimi zaman beyaz giyenlerin idam edileceği fermanla duyurulmuştur. 14. Yüzyılda Mısır ve Suriye'de Hıristiyanlar mavi, Museviler sarı, Samiriler kırmızı giyiyorlar ve bu renklerde sarık takabiliyorlardı. Benzeri bir yaklaşım da Osmanlı İmparatorluğunda mevcuttur. Osmanlıda daha çok beyaz, sarı, mavi, menekşe rengi ve kahverengi giysiler giyilir, siyah renk ise matem rengi olduğu ve bahtsızlığı simgelediği için pek kullanılmazdı. Sokakta müslim ve gayrimüslimlerin birbirlerinden ayırt edilebilmesi için konumlarını belirleyici renklerde giymeleri kurallara bağlanmıştı. Müslümanların kavuk ve ayakkabıları sarı, Ermenilerin başlık ve ayakkabıları kırmızı, Rumların siyah, Yahudilerin mavi idi. Müslüman kadınlar da sokakta sarı pabuç, gayrimüslimler ise siyah

[239] Sir Frazer, J.G., Altın Dal
[240] Ögel, B. Türk Mitolojisi, II. Cilt.
[241] Sir Frazer, J.G., Altın Dal

ve koyu renklerde pabuç giymek zorundaydılar. Gene; Hristiyan ve Yahudi kadınlar Müslümanlardan pelerinlerinin rengi ile ayırt edilirler. Müslümanlar genellikle parlak, canlı renkler giyerler elma yeşili, kırmızı, limon sarısı ve gök mavisi en gözde renklerdir. Öbürleri ise koyu gri, mor, gri ve genellikle koyu renkler olmak üzere cansız ve belirsiz renkler giyerler.[242] Diğer taraftan mesleki gruplar da renkleri ile birbirlerinden ayrılmayı kurumsal hale getirmişlerdi. 19. Yüzyıl başlarında Müslümanların Boğazdaki yalıları çeşitli renklerde olabilirken, Hıristiyanlarınki yalnızca griye boyanabiliyordu.[243] İslam dünyasında belirli bir yas rengi yokken, batıda siyah matemi, beyaz ise mutluluğu ve saflığı temsil ediyordu. Çin ve Japonya'da ise beyaz renk genelde hastalık ya da ölümü, özelde ise cenaze ve matemi temsil eder. Bu onların ölümü batılılar gibi hüzünle değil, yeni bir başlangıç, yeniden doğuş olarak kabul ettikleri içindir.[244]

M.Ö. Mısırlılarda sadece asil sınıfının üyeleri olan kadın ve erkekler tırnaklarını koyu kırmızıya boyarlar, alt sınıflara ise sadece soluk renklere izin verilir.[245] Lal boyalı kumaşların yalnızca İmparator ailesi üyelerince kullanılması olgusu Bizans İmparatorluğu süresince devam eder.[246] Çin'de ise en çok ışık aldığına inanılan sarı renk, gökyüzünün oğlu olan hükümdara aittir ve başka kimse sarı giyemezdi.[247] Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Doğuya doğru gittikçe, din adamlarının tercihlerinde de ışıltılı renklerin öne çıktığı görülmektedir. Tibet rahiplerinin turuncu giymeleri gibi.[248]

Rengin bu mistisizmle başlayıp kurumsallaşmaya giden yolculuğunun başında boyama imkânları ve kullanım amacına bakılacak olunursa, gene büyünün renge aracı olduğu görülür. Doğadaki korkulan varlıkların suretlerinin mağara kayalarına aktarılması, o varlık üzerinde hâkimiyet kurulmasının bir yoludur. Resim sanatının da başlangıcı olan bu yaklaşımda renklendirme aracı olarak toprak kullanılmıştır. Toprak, içindeki demir miktarına göre farklı tonlamaların eldesine de imkân vermiştir. Alt yontma taş dönemine (-350000) dayanan bulgularda kızıl toprakların canlı ya da ölü bedenlerin süslenmesi amacıyla kullanıldığı da görülmüştür. Renkli tozlar sınıfına giren bu uygulamalarla çalışılan figüratif resim üst yontma taş çağında (-15000)ortaya çıkar. Renk paleti de artık kahverengi, beyaz, kızıl, sarı, siyahla zenginleşmiştir. Binden fazla resim ve gravürüyle bugün tarihöncesinin tapınağı durumunda olan Lascaux mağarasında "**yeşil hastalık**" (mikroskobik yosunların çoğalmasının neden olduğu bir bozulma) bazı resimlerin bozulmasına neden olsa da araştırmalar ve tedaviler sonucu biyolojik kirlenmenin önüne geçilmiştir.

Mağara resimlerinin kalıcılığına karşılık boyalı kumaşlar, dokuma liflerinin dayanaksızlığı yüzünden kalıcı değildirler. Ancak Cilalı taş dönemine (-6000) ait çivitle

---

[242] Tez,Z. Tekstil ve Giyim Kuşamın Kültürel Tarihi
[243] Van-Lennep,A.J., Oriental Albüm
[244] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[245] Korugan,T., Lüzumsuz Bilgiler Ansiklopedisi
[246] Delamare,F.ve Guineau,B., Renkler ve Malzemeleri
[247] . Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[248] . Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları

boyanmış kumaşlar bulunmuştur. Kumaşların boyanması için gerekli olan renklendiriciler, kullanıldığı yerde çözünebilir renkli bileşimlerdir ve bitkilerden elde edilirler. Böylece yeni bir renk gereci ailesinin ortaya çıktığı görülür.

Antik uygarlıklar arasında aralıksız renk kullanımı ile Mısır ayrı bir öneme sahiptir. Doğacı kullanım ve dinsel kullanım adı altındaki çalışmalarda renkleri üst üste ve yan yana kullanarak çok renkli bir dünya yaratmış ve tarihe armağan etmişlerdir. Kullandıkları teknikleri sürekli geliştiren Mısır'lı sanatçı ve zanaatkârlar başta mısır mavisi olmak üzere neredeyse tüm renkleri elde etmişler, yazı ve duvar resimlerinin yanı sıra gündelik eşyaların renklendirilmesine de geçmişleridir. Böylece renkliliğin günlük yaşam içinde hızla artması, renk gereçlerinin de çeşitlenmesini sağlamıştır. Minerallerin ve bitkilerin yanına likenler ve hayvanlar da katılır. Ortaçağ Avrupa'sında dikkat çekici ölçüde zenginleşen renk paleti ve boyamacılığın gelişmesinde simyacıların çok büyük katkısı olduğu bilinmektedir. Diğer yandan da renklendirici maddelerin birçoğunun başta Hindistan, Sunda ve Seylan adalarından getirilmesi kıtalararası ticaretin ve ticaret yollarının da gelişmesini sağlamıştır. [249]

Simyanın alt yapısını hazırladığı kimya biliminin yaptığı aralıksız çalışmaları sonucunda vardığı organik kimya, geleneksel boyamada kullanılan tarımsal üretimi bitirir. Artık bireşim pigmentleri ile bu gün insanlara renk konusunda sonsuz alternatifler sunulabilmekte, ama hiçbir zaman doğadaki renklerin parlaklığı, canlılığı yakalanamamaktadır.[250] Fakat gene de doğadaki tüm renklerin benzerlerini istenilen her yerde kullanabilme yetisinin elde edilmesi, insanlığın yapay dünyasının büyük ölçüde tercihlere bağlı olarak renklenmesini sağlamıştır. İşte bu noktadan itibaren de insan-renk ilişkilerindeki dengeler üzerine yapılan çalışmalar onlarca yeni bağlantı alanlarının yaratılmasını sağlamış, sanattan spora, tıptan alternatif tıbba, beslenmeden estetiğe, iç mimariden dış mimariye sayısız öneri paketleri yaşamı yönlendirir olmuştur.

Reformu ve Rönesans'ı yaşayan Batıda renklerin fizik ve kimya dalları arasındaki yükselişi sürerken, Doğu da, alternatif tıp veya mistisizm alanında çağlar öncesine dayanan bir birikime sahip olmuştur.

M.Ö. 2000 lere tarihlenen ve Vedalar denilen kutsal yazılarda renkle ilgili tıp bilgileri yer almaktadır.[251]

"Renk, evrende kendini bulmaya yarar" bu cümle en az iki yüz elli yıllık bir kumaşın köşesine simli iplikle Hintçe olarak işlenmiştir.[252]

Batı ve doğunun binlerce yıl içinde farklı alanlarda oluşturduğu bu renk birikimleri bir araya getirildiğinde ortaya sağlıklı ve mutlu insanların yaşadığı bir dünya çıkabilir mi?

Renkler bu bilinçle kullanıldıklarında;

---

[249] . Delamare,F.ve Guineau,B., Renkler ve Malzemeleri
[250] . Delamare,F.ve Guineau,B., Renkler ve Malzemeleri
[251] Sharma,R., renklerle terapi
[252] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları

Binlerce yıllık doğu tıbbına ve felsefelerine göre daha sağlıklı, estetik biliminin ölçülerine göre daha güzel, eğitimde daha bilinçli, iç mekân yaşamlarında daha huzurlu, ticari alanda daha başarılı, reklamcılıkta daha sağlam gibi sayısız alanda başarı elde edilebilinir mi.....?

Renk ve sağlık;

Çok eskilerde güneş, ay ve diğer gök cisimleri gibi insan vücudunun da ışık yaydığına inanılıyordu. İlahi bir varlığın ışınlarla insana hayatını ve ruhunu verdiği düşüncesi vardı. Bu, Hıristiyanlığın yayıldığı dönemlerde bile toplumların hemen hepsinin inandığı bir özellikti. İnsandan daha güçlü olan azizlerin ve tanrıların başlarının üzerinde bulunduğuna inanılan ışık ve hare de bu fikrin sanattaki yansımasıdır.[253]

Bu gün ise insan vücudu bir enerji sistemi olarak düşünülmektedir. Einstein'ın izafiyet teorisinin önemli sonuçlarından biri enerji ile maddenin birbirlerine dönüşeceğini kabul etmektir.[254]Evrenin içinde var olan her şeyin titreşimlerden oluştuğu, elektron ve protonların hareketleri ile ortaya çıkan bu titreşimlerin hayat belirtisi gösteren varlıklarda cansız nesnelerinkine oranla daha aktif olduğu gerçeği, insan bedeninin etrafındaki enerji alanlarının **aura** olarak takdimini mümkün kılmaktadır.[255]

Radyonik teorisi; insan vücudunun her parçasının belirli düzeyde bir enerji yaymasına dayanmaktadır. Eğer kişide bu enerjiler doğru seviyedeyse ruhsal beden dengededir. Fakat kişinin enerji seviyeleri çok yüksek veya düşükse o zaman ruhsal beden dengesini kaybetmiş demektir ve bu uyumsuzluk fiziksel bedende hastalıkla sonuçlanabilir. Radyonik teorisine göre, "ilk önce ruhsal bedende oluşmadan fiziksel bedende hiçbir şey olmaz".[256] Ruhsal bedende ne olup bittiğini anlamanın yolu ise aynı zamanda meltem anlamına gelen auranın görülebilmesidir. Dünyada çok az insanın çıplak gözle insanların aurasını görebilme yetisine sahip olduğu söylenmektedir. Özellikle çocukların yaptıkları aile resimlerinde anne ve baba figürlerinin etrafında farklı renkler kullanmaları, onların aurayı görebildikleri fikrini ortaya koyar.

1908 yılında Rus bir karı kocanın tesadüfen bulduğu Kirlian fotoğraf sistemi ile fotoğrafı çekilebilir olması ile ispatlanan aura, görülen renkleri ile insanların kişilikleri ve sağlıkları hakkında çok önemli ipuçları vermeye başlar. Çünkü aura fotoğrafı aynı zamanda vücudun içinde var olduğuna inanılan yedi chakra'nın da renklerini de verir ki bu chakralar vücudun endokrin noktalarıdır. Chakralardaki enerji seviye değişikliklerinin neden olduğu hastalıklar da, renk titreşimlerinin ruhsal bedene ulaşması ile tedavi sürecine girer.

Renk tedavisinin temel varsayımları şunlardır; a) "Renklere verilen fiziksel tepkiler, bireysel akıl ve kültürel geçmişle ilişkili değildir". b) "Gerçekte, belirli renklere herkes aynı fiziksel tepkileri gösterir". c) "Renkleri ayırt edemeyen renk körü bireyler bile renklere normal insanların verdiği tepkilerin aynısını verirler". d) "Bitkiler, hayvanlar,

---

[253] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[254] Üster,M.Y., Renk Center, Psikolojik Danışmanlık ve Eğitim Merkezi bilgi notları
[255] Andrews,T., Renklerle Tedavi
[256] Sharma,R., renklerle terapi

insanlar ve diğer yaşam formları gibi tüm dünyevi nesneler, kendilerine özgü titreşim frekansına sahiptirler". e)"Tüm hastalıklar, karakteristik bir titreşim frekansına sahiptirler".[257]

Bireyin ruhsal ya da bedensel sağlığı için renkle yapılan çalışmalara Renk Terapisi denir. Sağlık profesyonelleri ise buna Kromoterapi adını vermişlerdir. Sonuç olarak her ikisi de iyileşme ve şifa amacıyla yapılan renk uygulamasıdır.[258]

Batı tıp bilimi ise, çıplak gözle görülemeyen dalga boylarından görüntüleme ya da sağaltım konularında yararlanırken, rengin tedavideki rolünü henüz tam olarak kabul etmemektedir ama psişik etkisini de yok saymamaktadır. Ruh sağlığı ile fiziksel sağlığın iç içe olduğunun kabulü, ışığın ve rengin önemini de ortaya koymaktadır. Robert Gerard, bir ekran üzerine kırmızı, mavi ve beyaz projeksiyonlar yapmış ve Deneklerin tansiyon, nefes, kas gerginliği, göz kırpma sayısı gibi reaksiyonlarını aletlerle ölçerek sonucu belirlemiştir. Genelde sonuçlar beklendiği gibidir: Sinirli denekler kırmızıdan rahatsız olmakta ve kırmızının psikolojik etkisi arttıkça tansiyonları da yükselmektedir.[259] Mavi ise düzeni ve rahatlatma duygusunu verir.[260]

Kırmızı ve türevleri olan sıcak renkler, aktif ve tahrik edici renklerdir. Kan basıncını arttırır ve insanı cesaretlendirir. Çevre ile ilgilenmeye ve samimiyet hissi duymaya yönlendirici bir renk grubudur. Bu etkilerin oluşması düşünme olayı dışında göz ve beyin arasında gerçekleşir. İnsanlar kırmızı ışık altında fazla tutulurlarsa riske atılma, bahse girme ve kumar oynama eğilimi artar. Las Vegas'ta bu nedenle kırmızı neon ışıkları fazlaca kullanılır. Genelde sıcak renkler hareketliliğin, canlılığın ve eğlencenin olduğu yerlerde kullanılır. Soğu renkler yani mavi ve türevleri ise pasif ve sükûnet vericidir. İçe kapanmaya sevk edicidir. Tansiyonu düşürücü etki yaparlar. Soğuk renkler genelde sükûnet gerektiren yerlerde kullanılır. Tabii ki bu sıcak ve soğuk renklerin açık ve koyu hallerinin de bu etkilenmelerde önemli rolü vardır.

Diğer bir çalışma da "aydınlık ortamların fiziksel etkinliği kolaylaştırırken, beyinsel etkinliği yavaşlattığını göstermiştir. Nevrotik ve psikozlu insanlardaki etkiler bu gerçeği kesin olarak ortaya koymuştur". Bir diğer benzer durum; beyinciğinde hasar olan bir kadının kırmızı giydiğinde daha çok düşmesi, düz yürüyememesi, mavi ya da yeşil giydiğinde ise neredeyse normal yürümesi, titreyen, tiki olan insanlara yeşil camlı gözlük verilmesi gibi.[261]

Ayrıca sinir sisteminin her parçasının birbiriyle ilişkide olması, gözden başka duyuların da renk algısı olduğunu ortaya koymaktadır. Ya da daha geniş bir anlatımla, renk, müzik, koku ve tat alma aynı evrensel uyumu ortaya koymaktadır.

Müzik ve renk; Sessizliğin kesin rengi siyahtır. Siyahta geleceksiz ve umutsuz bir sükûnet bulunur. Müzik yönünden siyah, ara değil son susuştur. Bu nedenle siyah üzerine

---

[257] Sharma,R., renklerle terapi
[258] Sharma,R., renklerle terapi
[259] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[260] Sağocak,M.,D.,Ergonomik Tasarımda Renk
[261] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları

gelen renkleri son haddine kadar değerlendirir. Beyaz ise siyahın tam tersine diğer renkleri susturur. Kırmızı müzik olarak boru sesini hatırlatır. Nüansı koyuya yöneltildiğinde, kırmızıda tuba sesi duyulur. İnatçı, sıkıcı, bıktırıcı bir sestir bu.[262] Mozart'ın Do notasından bestelenmiş birçok kırmızı bestesi vardır. Dussaud'a göre yedi müzik notası arasında var olan titreşim bağlantısıyla renk spektrumundaki değişik renkler arasında bulunan titreşim bağlantısı aynıdır. Renklerde olduğu gibi seslerde iki gruba ayrılır. Temel nota grubu; Do, Mi, Sol temel renkler kırmızı, sarı, mavi ile uyuşmaktadır. Tamamlayıcı notalar grubu olan Re, Fa, La, Si tamamlayıcı renkler grubu turuncu, yeşil, eflatun, mor ile uyuşmaktadır. İlk renk orgu 1730 larda Cizvit bilgin Castel tarafından yapılmıştır. Bunda çalgıcı bir tuşa bastığında, bir levha üzerinde ona karşılık gelen renk görülmektedir. 1910 yılında Aleksandr Skriyabin adlı bir Rus besteci bir "renk orgu" için "Prometheus" adlı senfonik bir şiir bestelemiştir. Ressam Kandinsky "Resimsel armoni teorisi", Ginanni-Corradini Kardeşler, "Kromatik müzik" kavramı geliştirmişlerdir.

Koku ve renk; Kokular da farklı renklere sahiptir ve bu renk-koku ilişkisi ritmik titreşimler yani enerjidir. Yeşilin çam kokusunu, eflatunun parfüm kokusunu çağrıştırdığı saptanmıştır.[263]Her bireyin parfüm seçimi kendine ait renk ile parfümün rengi arasındaki uyumdur. Eğer kişinin kullandığı parfüm kırmızı ise o kişi atak, coşkusal, sevgi ve aşk dolu, koku sarı renkte ise kişi, entelektüel, yönetici, hırslı ve iddialıdır gibi.[264]

Tat ve renk; Tüm sağlıkçıların söylemlerindeki ortak yaklaşım; sağlıklı olmanın temelinde renkli beslenmenin olduğudur. Yiyeceklerin alışılmış renk, biçim ve tat ortaklığı vardır ve bu uyum iştahı da ilgilendiren bir boyuttur. En çekici yiyecekler kırmızı renkte olanlardır, turuncu da ciddi boyutta etkili iken, sarıya geçince ilgi biraz azalır ve yeşil-sarıda en aza iner. Açık yeşillerde yeniden yükselir. Mavi, estetik olarak güzelse de doğada iştah açıcı değildir. Mor ve eflatun da aynı şekilde iştah açıcı renkler değildirler. Ayrıca iştah açıcı renklerin de saf halleri bu duyguyu uyandırır. Kırmızı en çok iştah açan renktir ama pembe asla bu etkiyi vermez. Renklerin çağrıştırdığı tatlar açısından da, sarı ve yeşil ekşi, turuncu, sarı ve kırmızı tatlı, mavi ve yeşil acı, soluk yeşil ve açık mavi ise tuzludur.[265] Bir de önceki deneyimler ve bellek bu tercihlerde hep geçerlidir. Soho'da yeşil ve mavi ekmek yapmayı deneyen bir Yahudi fırıncı hiç başarılı olamamıştır.[266] İnsanlar hayat pratiklerini daima alıştıkları renk ve form içinde oluşturmuşlardır.

Dokunma duygusu ile de renklerin farklı etkiler verdiği, renklerin soğuk-sıcak veya kuru ve yaş olarak tanımlanabildiği de bilinen bir duyumdur.

Bu renk algılamalarının veya renkli algılamaların ileri boyutu sinestezi alanına girmektedir.

Sinestezi; "algılamada duyuların birleşmesi" olarak açıklanmaktadır. Bazı araştırmacılar tarafından hastalık olarak kabul edilen sinestezi bazılarına göre mucize,

---

[262] Işıngör,M.,Eti,E.,Aslıer,M., Resim I
[263] Sağocak,M.,D.,Ergonomik Tasarımda Renk
[264] Üster,M.Y., Renk Center, Psikolojik Danışmanlık ve Eğitim Merkezi bilgi notları
[265] Sağocak,M.,D.,Ergonomik Tasarımda Renk
[266] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları

hatta mistik bir insan yeteneğidir. Halk arasında bu durumunu bilen ya da bilmeden yaşamını sürdüren birçok sinestezik kişinin varlığı dışında çok ünlü olmuş sanatçılar ve bilim adamları vardır. Bu kişilerden bir olan Baudlaire "Çoklukta Birlik" adlı şiirinde sinestesizinden şu şekilde bahseder;

"Bir derin bir karanlık birlik içinde/Aydınlık kadar sonsuz, gece kadar geniş/Uzaktan söyleşen uzun yankılar gibi/Renkler, sesler, kokular karışır birbirine"

Her sinestezik kişi harfleri, rakamları, notaları ve diğer her şeyi farklı renklerle ilişkilendirir. Yani her sinestezik kişinin dünyası farklı renklerden ve duyumlardan örülmüştür. Bir eserinde "sesli harflerin renklerini keşfettim" diyen Rimbaud'a göre A; siyah, E; beyaz, I; kırmızı, O; mavi, U; yeşildir.[267]Günümüz sinesteziklerinden Alman bilim kadını Sabine Schneider, 2003 yılında yaptığı bir söyleşide harflerin ve dolayısıyla kelimelerin ve seslerin renkli olduklarını ve öğrenme, hatırlama gibi beyinsel fonksiyonlarda önce renkleri düşündüğünü, bu sayede de bu işlemleri çok kolay başardığını anlatır. "Renkler hatırlama konusunda da çok işe yarıyorlar. İster isim, telefon numarası veya bir olayı hatırlamaya çalışayım ilk başta renkler aklıma geliyor. Ve 'pembe, pembe neydi pembe....' Diye düşünmeye başlıyorum ve bir süre sonra Karen'i aramam gerektiğini hatırlıyorum. Renklerin esas düşüncelerden çok daha derinlerde gizlendiği belli". Fakat daha da önemlisi duygularını da renkli yaşadığını anlatır. "Hiddet, turuncuya çalan kahverengi, sevinç daha açık idi. Hatta bazen duygularımı önce renklerle hissediyordum. 'turuncuya çalan kahverengimi, o halde hiddetliyim".[268]

İşaretler Teorisi; Paracelsus'un "işaretler teorisi"ne göre şifalı bitkilerin görünümü, rengi, kokusu ve yaşadığı çevre, onun tıbbi kullanımı konusunda bilgi verir ve etkili olacağı organ ya da hastalıkla bir benzerlik taşır. Buna göre; Safra sarı renktedir, sarıkök, safran bitkisi, altın tozu, sarı kehribar ya da çocuğu sarı kundağa sarma, safra kesesi ve karaciğer rahatsızlıklarında kullanılabilir.

Eğitim ve renk; Sıcak renkler sahip oldukları alanı olduğundan daha küçük ve sıcak gösterirler. Bu özelliklerinden ötürü okula yeni başlayan çocukların dersliklerinde tercih nedenidir. Sıcak ve parlak renkler, sıcak ev ortamının devamı duygusunu sağlamakta, mekânı daha küçük gösterdiği için de daha sevimli kılmaktadır.[269] Yapılan bir araştırmada kırmızı rengin mekânın iki derece daha sıcak algılanmasını sağladığı anlaşılmıştır.[270] Sıralar ve eşyalarda da sıcak renklerin kullanımı özellikle küçük yaştaki çocukların uzun süre dikkatinin dağılmamasını sağlaması açısından önemlidir. Daha üst sınıflarda sıcak renklerin kullanımının azaltılması gerekir. Koridorlar fildişi, bej gibi açık renkler, yemekhanelerde sıcak renkler, toplantı salonları ve jimnastik salonlarında daha canlı renkler ve zıtlıklar, yatılı okulların yatakhanelerinde soğuk renklerin açık tonlarının kullanılması gereklidir.[271]Sarı rengin çok parlak veya çok yaygın kullanılması durumu,

---

[267] Moore,J., Sinetezya
[268] http://webarsiv.hurriyet.com.tr.2003/12/12/348291.asp
[269] Güngör,H.İ., görsel sanatlar ve mimarlık için Temel Tasar
[270] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[271] Güngör,H.İ., görsel sanatlar ve mimarlık için Temel Tasar

aklı ve sinirleri gereğinden fazla uyararak, yıkım noktasına kadar gidebilecek zihinsel rahatsızlığın ortaya çıkmasına neden olabilir. Londra Çağdaş Sanatlar Enstitüsü, sarı rengin uyarıcılığı ile ilgili olarak yapılan bir araştırmada, bu rengin bir çocuğu "Vandalizm" e yani kırıcılığa götürecek kadar yoğun bir psikolojik etkisi olduğunu saptamıştır. Bir çocuk oyunları sergisinde oyuncakların sergilendiği odanın duvar yüzleri değişik renklere boyanmıştır. Duvarları sarı renge boyanmış odada sergilenen oyuncaklardan çoğunun kırılıp zarara uğratıldığı gözlenmiştir. Ayrıca sarı boyalı odalar çocukların daha sık ağlamalarına neden olmaktadır. Mavi alanlarda çocukların daha az yaramazlık yaptıkları, maviyle beraber yeşilin kullanımı ise sanat ve müzikte kabiliyeti ve yaratıcılığı en üst seviyeye çıkarttığı gözlenmiştir.[272]

Yakın yaşlardaki kardeşlerin her türlü kullanım gereçlerinin farklı renklerde olması, onların bir bütünün parçaları değil, ayrı birer birey olduklarını anlamaları açısından önemlidir. Ayrıca çocuklara kurşun kalem verildiğinde ev, araba gibi cansız nesnelerin, renkli kalemler verildiğinde ise insan, hayvan ve bitkilerin resimlerini yaptıkları görüşmüştür.[273]

İç Mekân ve Renk; Bir mekânın nasıl düzenleneceği yalnızca anlık bir zevk veya düşüncenin sonucu olmayıp, planlı ve açıklanabilir bir sürecin sonucu olmalıdır. Yapıların planlanmasında mekânlar; duvar, tavan ve döşeme gibi öğelerden meydana gelirler. Bu öğelerin yüzeylerinde kullanılan sıcak-soğuk, mat-parlak, açık-koyu gibi renk türleri ve değerleri mekânları, dar-geniş, uzun-kısa, alçak-yüksek göstererek mekânın değişik biçimde ve boyutta algılanmasını sağlarlar.

Tavan; Yükselme, koruma, örtme kavramları tavanların tabiatında mevcuttur. Tarihteki renkli ve süslü tavan örneklerine bu gün artık hiç rastlanılamamaktadır. Mekâna en fazla ışığı verebilecek renk olan beyazın aydınlatma da önemli bir ekonomi sağlayacağı kesindir. Fakat buna karşılık doğada beyaz bir gök rengi olmadığı gibi, zaten beyaz renkte yoktur. Tavanda beyaza boyanmasına rağmen aldığı gölgeler nedeni ile açık gri görünümü verir.

Duvar; Duvarın rengi bir mekânı kasvetli veya rahatlatıcı yapabilir. Bu nedenle iç mekânlardaki renk seçimi, mekânın kullanım amacına uygun olarak yapılmalıdır. Örneğin; Sıradan bir duvarın iddialı renklerle boyanması bir çelişki doğurur ve engel yaratılmış gibi algılanır. Sıcak renkli bir duvar yukarı doğru bir hareketi işaret eder. Açık renkli bir cephe duvarına birey isteyerek ve severek yönelir. Koyu renkli bir cephe duvarına ise istemeyerek ve çekinerek yönelir. Zira bu renkte bir duvar bireye sonu meçhul bir mekâna gidiyormuş hissini verir.[274]

Kansas Üniversitesi Sanat Müzesinde yapılan bir araştırmada, duvarlar beyaz ve kahverengi olarak değiştirilerek izleyicilerin tepkileri ölçülmüş, duvarlarda beyaz renk kullanıldığında insanların müzede daha uzun süre kalıp, daha yavaş hareket ettikleri ve

---

[272] Eremsoy.Ş.,"Vitrin Dekorasyonunda Renk ve Düzen" Bitirme projesi, Altun,B.,İstanbul 2005
[273] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[274] Eremsoy.Ş.,"Vitrin Dekorasyonunda Renk ve Düzen" Bitirme projesi, Altun,B.,İstanbul 2005

daha fazla alanda dolaştıkları, renk kahverengiye döndüğünde ise hızlı hareket edip, daha az alan dolaşıp, müzeyi kısa sürede terk ettikleri kaydedilmiştir.[275]

Tüm bu çalışmalar, ticari amaçlı iç mekânların da renklendirilmesinin amaca uygunluğunu sağlar. Örneğin; Hızlı yemek (fast food) ve benzeri restoranlarda özellikle kahverengi ve tonlarının kullanılması bu alanlardaki hızlı müşteri hareketini sağlamak içindir. Bu nedenle uzun soluklu sohbet-yemek ortamlarında öncelikli olarak asla tercih edilmeyen bir renk dizisidir kahverengi tonları ve sıcak renkler. Bazı fabrika ve iş yerlerindeki tuvaletlerde kırmızı renk kullanılmaya başlandığından beri işçilerin tuvalette geçirdiği süre kısalmıştır.[276]

Yeşil ve mavi renkler ise sakinleştirici, huzur verici ve dinlendiricidir. Amerika'daki meşhur tutukevi Alkatraz'ın ana hücreleri ve tecrit yeşil renge boyanmıştır. San Quentin tutukevinin gaz odaları da yeşildir. Böylece tutukluların sürelerini daha sakin geçirmeleri sağlanmaya çalışılmıştır.[277]

Hastaların bulundukları alanlar da ki renk seçimleri de hastalık durumlarına göre yapılır. Hayatlarına son vermek isteyen akıl hastalarına karşı onları hayata yeniden bağlamak amacıyla yaşam alanları sıcak ve aktif renklerle boyanırken, saldırgan hastalara ise sakinleştirici ve huzur verici olan soğuk ve pasif renklerle boyanmış alanlar tedavi amacıyla kullanılmaktadır.[278]

Döşeme; İç mekânda döşemedeki renkli halının, mekânın esas hizmeti açısından mükemmel bir etkisi vardır. Döşemede kullanılan renk ve biçimler mekândaki hareketi yönlendirir. Örneğin; döşemede yer alan sarı renkli daire biçimleri bireyi devamlı harekete teşvik eder. Girmeyi, yukarı çıkmayı, kısaca yönlenmeyi vurgulayan renk, döşemedeki kırmızı ve kahverengi civarındaki renklerdir. Hareket etkisini, koşmayı vurgulayan, turuncu ve mavinin etrafındaki renklerdir. Devamlı durmak, beklemek, dinlenmek gibi fonksiyonlara yeşil ve yeşilin tonlarının kullanılması yardımcı olur. Aynı etki; bej, kum rengi, toprak rengi ve tonlarıyla da sağlanabilir.[279]

Döşemede, sıcak ve koyu renkli zeminler insana güven verirken, açık renkli zeminler emniyetsiz hissi yaşatmaktadır.

Aydınlatma da mekânın diğer bir renk kullanım alanıdır ve gene amaç önemlidir. Örneğin; yeşil ve mavi aydınlatma normal koşullarda dudakları siyah, deriyi kadavra gibi gösterirken, bir pop starını sahnede devleştirebilir.[280]

Ayrıca renklerin kendilerine ait şekilleri, ağırlıkları ve perspektif özellikleri vardır.

[275] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[276] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[277] Eremsoy.Ş.,"Vitrin Dekorasyonunda Renk ve Düzen" Bitirme projesi, Altun,B.,İstanbul 2005
[278] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[279] Eremsoy.Ş.,"Vitrin Dekorasyonunda Renk ve Düzen" Bitirme projesi, Altun,B.,İstanbul 2005
[280] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları

Koyu renkler daima açık renklerden daha ağırmış gibi bir etki bırakmaktadır. A. Ketcham adlı araştırmacı kahverengi ile boyanmış bir sandığın, aynı büyüklükte fakat sarı ile boyanmış bir sandığa oranla daha ağır hissedildiğini kanıtlamıştır.[281] Ağırlık etkisinin kırmızı, mavi, turuncu, yeşil, sarı gibi bir sıralamayla azaldığı belirtilmiştir.[282]

Önde ve arkada görünme özelliklerine göre renkler şöyle sıralanabilir. En önde beyaz, sonra sarı, yeşilimsi sarı ve turuncu, sarımsı yeşil ve kırmızı, ortada yeşil ve erguvan kırmızısı, daha geriye doğru yeşilimsi mavi, mor, mavi, morumsu mavi ve en geride siyah olarak yer alırlar.

Marka ve renk; Renklerin görülmesindeki temel bir bilgi, tüm renklerin gözün farklı noktasında yaratıldığıdır. Renk spektrumunun kırmızı ucunda yer alan renkler retinanın hemen arkasında oluşur. Bu nedenle bakıldığında kırmızı rengin insanın üzerine geldiği hissi oluşur. Renk spektrumunun mavi ucundaki renkler retinanın hemen önünde odaklanır. Bu da mavi rengin insandan uzaklaşıyor gibi görünmesine neden olur. A.Ketcham yaptığı bir araştırmada, iki mavi araç arasındaki mesafenin olduğundan geniş algılandığını, bunun sonucunda da mavi renkli araçların park sırasında daha çok kaza yaptığını kanıtlamıştır.

Önemli bir görsel iletişim unsuru olan renk; dikkat, uyarı, yasaklama, yönlenme, kodlama gibi pek çok işlev yüklenerek hayatımızın vazgeçilmez bir parçasını oluşturmaktadır. Güvenlik ve sağlık işaretlerinde özellikle kırmızının yasak, tehlike alarmı, yangınla mücadele, sarının uyarı işareti, mavinin zorunluluk, yeşilin ilk yardım, tehlikesiz-normal durumu gösterdiği yönetmeliklerde de yerini almıştır. Enerji ve heyecanın rengi olan Kırmızının çabuk görülebilirliği, onu satışın rengi yapmıştır. İştah açma özelliğinden dolayı da özellikle gıda firmaları tarafından tercih edilir. Huzur veren mavi de kurum rengidir ve istikrar mesajı verir. Aynı zamanda liderliğin rengidir. Temizlik amaçlı ürünlerin ya da diyet besinlerin mavi-yeşil tonlarında ambalajla sunulması da tüketicinin algısal örgütlenmelerine yardımcı olmak üzere kullanılan renk tercihleridir.[283] Sonsuzluğu, otoriteyi, verimliliği simgeleyen ve kozmik bir renk olan lacivert, dünyadaki firmaların yarıdan fazlasında kullanılmakta ve büyük kuruluş imajı verilmesine aracılık etmektedir.[284] Rahatlığın rengi olan pembe, bazı büyük mağazaların tezgâhtarlarına giydirdiği renk olarak görülür. Aynı zamanda çocuk rengidir.[285] Sarı, geçiciliğin ve dikkat çekiciliğin rengidir ve tüm dünyada taksiler tarafından kullanılır. Siyah, lüksün rengidir. Yeşil çevrenin ve güvenin rengidir ve bankalar tarafından kullanılır. Turuncu olduğundan daha kalabalık gösterdiği için örneğin; Hollanda Milli Futbol takımının forma rengidir.

Renklerin bireyin çeşitli psikolojik dürtü, güdü ve ihtiyaçları üzerinde de etkili olduğu saptanmıştır. Açlık duygusu üzerinde turuncu, açık sarı, kırmızı, açık kahve renginin etkili olduğu, yeşil, mavi ve türkuazın susuzluk etkisi uyandırdığı, mavi ve

---

[281] Çalışlar,İ.&Unlimited Tasarım, 1001 Renk Masalları
[282]Sağocak,M.,D.,Ergonomik Tasarımda Renk
[283] Sağocak,M.,D.,Ergonomik Tasarımda Renk
[284] Amblem,Logo,Marka,Renk,
[285] Renk (kromoterapi) Terapi Eğitimi

beyazın temizlik ve sağlık duygusunu etkilediği, kırmızı ve eflatunun cinsellik güdüsünü arttırdığı, pastel tonların annelik ve şefkat duygusunu çağrıştırdığı, mavi ve yeşilin sessizlik duygusunu arttırdığı saptanmıştır.[286]

Hız özelliği ile ön plana çıkan otomobillerin tanıtımında kırmızı rengin kullanılmasına karşılık trafikte risk grubu renklerin arasında geçmektedir. Rengin sürücü üzerindeki etkisi ve çevre koşulları önemlidir. Eğer havanın sürekli yağışlı, gri bulutların hakim olduğu bir bölgede yaşanıyorsa; yumuşak renkli arabalar risklidir. Büyük şehir trafiğinde açık renkli araçlar daha rahat görülür. Geceleri beyaz renk iyi algılanırken, kırmızı siyah gibi algılanır. Yağmurlu, sisli havalarda sarı en dikkat çekici renktir.

Giyim ve Renk: Moda dünyasının önerdiği renk paleti gene moda adına sürekli bir değişim gösterse de öneri sınırları, içinde yaşanılan toplumun genel estetik değerleri ile örtüşme halindedir. Toplumun değişen temel yapısına bağlı olarak gelişen kültür birikiminin bünyesinde oluşan estetik değerler, insanların yönetim biçimi, okumuşluk seviyeleri, üretim modelleri gibi birçok faktörün bir araya gelmesi ile oluşur. Örneğin; ulusal ya da uluslararası renk kullanımına bakıldığında, kırsal kesimlere gittikçe kullanılan renklerin parlaklaştığı, şehirlere doğru ise matlaştığı, ya da batılı ülkelere gittikçe bariz bir şekilde fark edilen matlaşmanın, doğuya ve özellikle de Afrika ülkelerine doğru yerini parlak renklere bıraktığı görülür. Ya da diğer bakış açısı ile doğayla daha iç içe yaşayan kitleler doğanın renklerine daha yakın iken, sanayileşmenin ağırlıklı olduğu, doğadan kopuk, betonlaşmış şehir yapısında zaten hakim olan griliğin altında insanlar da kaybolmuş gibidir. Kişilerin renk tercihleri de içinde yaşadıkları yapıya göre biçimlenir. Bu durum, şehirleşmenin insanları renklerden uzaklaştırdığı gerçeğini de ortaya koymaktadır. Sivil giysilerdeki bu yerel ve kültürel değişime karşın, resmi giysiler görev alanlarına göre seçilen renklerle özdeşleştirilmişlerdir. Düzeni ve rahatlık duygusunu çağrıştırması nedeniyle resmi giysiler ve üniformalarda mavinin tercih edilmesi, hastane odalarında, ameliyat giysilerinde parlamayı önlemesinin yanında, negatif enerjiyi alması, güven ve huzur telkin etmesi nedeniyle yeşilin kullanılması,[287] sokakta çalışanların kolay görünmeleri için turuncunun seçilmesi, arılık ve hijyen duyguları nedeniyle hemşire giysilerinin beyaz olması, resmi alanlarda güç, tutku, otorite ve ciddiyet adına siyah rengin seçilmesi asla tesadüfi değildir.

Yukarda bahsi geçen konuların yanı sıra daha onlarca konuda insan-renk ortaklığını ortaya koymak ve renklerin insan hayatında yaşam konforu adına yararlılıklarını sayabilmek mümkünken, insanlar renkleri ne kadar tanıyorlar ve kullanıyorlar. Bu konuda ağırlık olarak üniversite çevresinden, İstanbullu veya en az 15 yıldır İstanbul'da yaşayan, 25 yaş üstü, ekonomik açıdan bağımsız ve seçimlerinde bilinçli 122 kişi ile yaptığımız anketin sonuçları aşağıdadır.

Anketimize; 77 kadın, 45 erkek katılmıştır.

7 katılımcı ilk ve orta eğitim, gerisi yüksek eğitimdir.

89 katılımcı evli, 23 katılımcı bekârdır, 9 katılımcı boşanmış, 1 katılımcı duldur.

---

[286] Sağocak,M.,D.,Ergonomik Tasarımda Renk
[287] Sağocak,M.,D.,Ergonomik Tasarımda Renk

66 kişi (1000–2500) arası gelire, 11 kişi (7000) üzerinde gelire sahiptir.

Anket formu için hazırlanan 10 ayrı renkten; 14 kadın pembe, 7 erkek yeşil seçmiştir. Hiçbir erkek pembe rengi seçmemiştir.

Renklerin anlamları hakkında sadece %38 kişi günlük kullanımda renk bilgisine sahiptir.

Giyim ve renk konusundaki tercihlerin kişiyi anlattığını %76 ile 92 kişi düşünmektedir. 29 kişi farklı düşünmektedir.

Çevredeki kişiler hakkında giyim ve renk seçimleri ile fikir sahibi olunabileceğini %76,5 ile 91 kişi düşünmektedir. 28 kişi farklı düşünmektedir.

Giyeceklerindeki renk uyumuna 114 kişi dikkat ettiğini söylemiştir.

Giyimde renk tercihlerinde %75,4 ile 92 kişi kendi zevkine göre seçim yaptığını düşünmektedir.

Alışkanlıklar %39,3 ile 48 kişi, kilo %35,2 ile 43 kişi, moda %21,4 ile 31 kişi, çevre %23 28 kişi, ekonomi 14,6 ile 19 kişi, aile %4,9 ile 6 kişidir.

Ankete katılanların %83,2 ile 99 kişi iş görüşmelerine alışılmış bilinen renklerde giysilerle gideceğini söylemiştir. Sadece 20 kişi kendi tercihleri ile sıra dışı olmayı düşünmüşlerdir.

İşveren olarak tercihleri de gene %45,7 ile siyah etek-beyaz bluz 53 kişidir. Siyah etek-siyah bluz kombinasyonu %27,6 ile ikincidir. Renkli giysiler büyük ölçüde tercih dışı kalmıştır. Gösterilen neden; ciddiyet, sadelik, ağırbaşlılıktır.

Ankete katılanların; %41,6 huzur ve %25 güven duygusu için mavi, %47 kavga, %44,4 heyecan ve %25 ile kıskançlığı kırmızı, %22 ile mutluluk ve %21,1 ile gençlik pembe, %30,9 yaşlılık kahverengi, %17,5 ile zenginlik beyaz, %26,5 ile fakirlik gri renkleri anlatılmıştır.

Ankete katılanların; %53,3 ile 64 kişi yaşın ilerlemesi, duygu ve düşüncelerin değişimi ile renk seçimlerinde değişiklik olduğunu söylemişlerdir.

Ankete katılanların; %34 ile 40 kişi dünyayı tek renk olarak maviye boyamak istediklerini, %29 ile 33 kişi dünyadan çıkarılacak tek renk olarak da siyahı seçmişlerdir.

Ankete katılanların; %25 ile 31 kişi birbirine en yakışan iki renk olarak siyah-beyazı seçmişlerdir.

Ankete katılanların; %31 ile 35 kişi kendini mavi renk ile tanımlamışlar ve bunu huzur ile, %16,5 ile 17 kişi önemli kişiyi beyaz ile tanımlayarak saflık, temizlik olarak açıklamışlardır.

Ankete katılanların; %69 ile 77 kişi pastel, %30,6 ile 34 kişi parlak giyimi tercih ettiklerini söylemişlerdir.

Bu dar kapsamlı çalışmanın sonucunda varılan nokta yukarıdaki öngörülerimizi doğrular niteliktedir.

Şehir yaşamı içinde ve ağırlıklı olarak üniversite çevresinden olan katılımcıların, magazinel basının yayınları dışında renkle ilgili yaşamlarında

değişiklikler yaratabilecek bir bilgiye sahip olmadıkları ve renk seçimlerinde, renkle ilgili önyargılarında tutucu oldukları ve alışılmış tercihlerin dışına çıkamadıkları görülmüştür. Bu nedenle de rengin ikaz görevi dışındaki yaşam kalitesini yükseltme paketi içinde olabilecek yararlanma koşulları yeterince kullanılamamaktadır.

KAYNAKÇA;

1. Magee,B. FELSEFENİN ÖYKÜSÜ, DOST Kitabevi, Kasım 2004, Ankara

2.Çalışlar,İ. & Unlimited Tasarım Mavi Jeans Yayını, Nisan2000, İstanbul

3.Sirel,Ş. Renk Bilgisi, Yayınlanmamış Ders Notu

4. Ögel,B., Türk Mitolojisi, II. Cilt, Türk Tarih Kurumu Yayınları, VII. Dizi-Sayı 102 Ankara 2006

5. Alpan,Z. Tekstilde Renk, Yayınlanmamış Ders Notu; M.S.Ü.G.S.F. Tekstil Ana Sanat Dalı, İstanbul-1988

6. Frazer,J.G. Altın Dal, Büyü ve Din Üzerine Bir Çalışma, YKY Yayınları-2125, Kasım 2004, İstanbul

7. Tez,Z., TEKSTİL VE GİYİM KUŞAMIN KÜLTÜREL TARİHİ, Doruk Yayımcılık, Mayıs 2009, İstanbul

8. Van-Lennep,A.J., Oriental Albüm, New York Tribüne, january1889

9. Korugan,T., Lüzumsuz Bilgiler Ansiklopedisi 3, Aykırı Yayıncılık, İstanbul 2003

10. Delamare,F.ve Guineau,B., Renkler ve Malzemeleri, YKY-2608, haziran 2008, İstanbul

11.Sharma,R., renklerle terapi, Nokta KitapEylül 2007, İstanbul

12.Andrews,T., Renklerle Tedavi, Tempo, DBR Magazins 2000İstanbul

13.Sağocak,M.D.ErgonomikTasarımdaRenk,http://www.trakya.edu.tr/Enstituler/FenBilimleri/fenbilder/index.p

14.Işıngör,M.,Eti,E.,Aslıer,M.,Resim I, Temel Sanat Eğitimi,Resim Teknikleri, Grafik Resim, Devlet Kitapları,Ankara 1986

15. Üster,M.Y.,Renk Center Psikolojik Eğitim ve Danışmanlık Merkezi bilgi notları, İstanbul

16. Moore,J.,Sinestezya, April Yayıncılık, Ağustos 2009, Ankara

17. http://webarsiv.hurriyet.com.tr.2003/12/12/348291.asp

18. Güngör,İ.H.Görsel sanatlar ve mimarlık içinTemel Tasar, Esen Ofset Matbaacılık San. Ve Tic.A.Ş.,2005, İstanbul

29. Eremsoy,Ş.,"Vitrin Dekorasyonunda Renk ve Düzen" Bahar Altun M.Ü.T.B.M.Y.O. Bitirme Projesi İstanbul 2005

20. Renk (Kromoterapi) Terapi Eğitimi, http//www.genbilim.com/index2.php?option

21. http//www.zoque.net/makaleler/11594-amblem-logo-marka-renk/